

श्रवण दोष एवं श्रवणयंत्र के बारे में सच्चाई

AÎZÉÉ pÉUÏÏÏÉÉ uÉÉMq- ÑÉhÉ xÉ&jÉÉÉ
ÑÉhÉ ÌUÉÑÉÉÉ ÌUÉpÉÉÉ
qÉÉÏÉxÉÉÉqÉÉÉÉÏ
qÉÉÉÉ - 570006

ʼÉUHÉ SʼÁÉ LUČ ʼÉUHÉRÉŠÉ MĀ OÉUÁ QÉŠ XÉŠ ÉD

1. **nóú kÉUjHÉ** : ʼÉUHÉ SʼÁÉ qÉWÍ Eqé qÉŠ xÉqÉÉIrÉ WĀ |
xÉŠ ÉD : ʼÉUHÉ SʼÁÉ ĨMuxÉÍ pÉÍ Eqé qÉŠ xÉqÉÉIrÉ IÉWŪČ WĀÁÉÉ, CxÉ oÉÉÍÉ xÉÁ MŪÉD ĨTŪMŪ IÉWŪČ MÉDŪÉÉ ĨMŪ urÉYÍÉ MŪD AÉrÉĨ ĨMŪÉÍÉÍ WĀ ʼÉUHÉ zÉÍYÍÉ LMŪ qÉWŪÉMÉŪÁ AÍÉpÉŪÍÉ WĀ |

2. **nóú kÉUjHÉ** : AaÉU qÉÍFÉÁ ʼÉUHÉ SʼÁÉ WĀ iÉÉÁ qÉÍFÉÁ CxÉMŪÉ néíÉÉ sʼÁÉ eÉÉÍÉÉ |
xÉŠ ÉD : AMŪxÉU ʼÉUHÉ SʼÁÉ kÉÍUÁ KÉÍUÁ AÉW oÉÉUĨMŪD xÉÁ oÉŪÍÉÉ WĀ | MŪpÉÍ MŪpÉÍ urÉYÍÉ MŪÉÁ MŪÉSÉ LMŪ WĪ MŪÉÍÉ qÉŠ xÉqÉxRÉÉ WĀÁÉÍ WĀ rÉÉ xÉqÉxRÉÉ MŪÉŪŪÍ MŪqÉ WĀÁ xÉMŪÍÉÍ WĀ | LÁkÁ qÉÉqÉSÉÉŠ qÉŠ ʼÉUHÉ SʼÁÉ MŪÉ néíÉÉ sʼÁÉÍÉÉ oÉWŪÉ qÉÍZMŪSÉ WĀ | xÉqÉÉIrÉÍÉ: LÁkÁ qÉÉqÉSÉÉŠ qÉŠ ʼÉUHÉ SʼÁÉ MŪÉ néíÉÉ SʼÁÁÍÉÉŠ rÉÉ MÉUŪÉÉU MĀ sʼÉÁÉÉŠ xÉÁ cʼSÉÍÉÉ WĀ | LMŪ WAsMĀ xÉÁ MÉUÍÉÉHÉ xÉÁ néíÉÉ sʼÁÉ xÉMŪÍÉÉ WĀ ĨMŪ AÉnéMŪÉÁ ʼÉUHÉ xÉqÉxRÉÉ WĀ rÉÉ IÉWŪČ |

3. **nóú kÉUjHÉ** : ʼÉUHÉ SʼÁÉ MŪÉ néíÉÉ IÉOÉ IÉMŪ IÉWŪČ sʼÁÁÉrÉÉ eÉÉ xÉMŪÍÉÉ eŪOÉ IÉMŪ ĨMŪ oÉŠ É MŪqÉ xÉÁ MŪqÉ IÉÍÉÉ xÉÉSÉ MŪÉ IÉWŪČ WĀÁ eÉÉL |

xÉŠ ÉD : ʼÉUHÉ SʼÁÉ MŪÉ néíÉÉ IÉUÉÉÉÍÉ ÍZÉZÉÁÉŠ qÉŠ pÉÍ sʼÁÁÉrÉÉ eÉÉ xÉMŪÍÉÉ WĀ | oÉŠ Š qÉŠ ʼÉUHÉ xÉqÉxRÉÉ AÉMŪÍÉÁ WŪ ExÉMŪD ʼÉUHÉ eÉÉÁcÉ MŪŪÉÉL AÉW rÉWŪ SzÉŠ ĨMŪ oÉŠ Á MŪÉÁ eŪSŠ xÉÁ eŪSŠ qÉSS ÍqÉSÉŠ | cÉÉWÁ oÉŠ É oÉWŪÉ WŪ NŪŪŪÉ YrÉÉŠ IÉ WĀÁ MÉU AÉné ExÉMŪD ĨTŪMŪ IÉ MŪŪŠ |

4. **nóú kÉUjHÉ** : qÉWÁ oÉŠ Á MŪÉÁ ApÉÍ xÉÍÉÉD IÉWŪČ SÁÉÉ MÉU MŪNŪ xÉqÉrÉ oÉÉS uÉWŪ xÉÍÉÉ xÉMŪÍÉÉ WĀ |
xÉŠ ÉD : AaÉU oÉŠ Á MŪÉÁ eŪÍqÉ xÉÁ WŪ xÉÍÉÍÉÁ qÉŠ MŪÉD xÉqÉxRÉÉ WĀ iÉÉÁ LÁkÉÉ qÉÍqÉÍMŪÍÉ IÉWŪČ WĀ ĨMŪ uÉWŪ oÉŪÁ WĀÁÁ MĀ oÉÉS xÉÍÉÉ xÉMŪÁÉÉ | CxÉ oÉÉÍÉ MŪÉ CqÉÉÉÉU IÉ MŪŪŠ ĨMŪ uÉWŪ AmÉÍÁ AÉné xÉÍÉÉ xÉMŪÁÉÉ MÉU xÉqÉxRÉÉ MŪD aÉÉÉÉCzÉ WĀÁÁÁ MÉU AÉnéMŪÉÁ cÉÉÍWĀL ĨMŪ iÉWŪqÉ oÉŠ Á MŪD ʼÉUHÉ eÉÉÁcÉ MŪŪÉÉLÁ |

5. **nóú kÉUjHÉ** : qÉÍFÉÁ eÉÉÁ ʼÉUHÉ SʼÁÉ WĀ ExÉÁ PŪMŪ IÉWŪČ ĨMŪrÉÉ eÉÉ xÉMŪÍÉÉ |
xÉŠ ÉD : MŪD MÉMŪÉU MĀ ʼÉUHÉ SʼÁÉ SŪÉÉDrÉÉŠ xÉÁ PŪMŪ WĀÁ xÉMŪÍÉÁ WĀ | MÉWIsÉÁ ʼÉUHÉRÉŠÉÉŠ MĀ EmÉrÉÁÉ MŪŪÍÉÁ MÉU pÉÍ MŪNŪ LMŪ MÉMŪÉUÍrÉ ʼÉUHÉ SʼÁÉÉÁ MŪÉÁ xÉpÉÉsÉ IÉWŪČ MÉÍÉÁ | eÉÁcÁ ÍxÉÁŪ ÉŠ AÉUÉ: É MĀ ʼÉUHÉ SʼÁÉ (WŪD TŪÍYUÉÁxÉÍ ʼÉUHÉ SʼÁÉ) uÉÉsÁ urÉÉU MŪÉÁ MÉWIsÉÁ ʼÉUHÉRÉŠÉ MĀ EmÉrÉÁÉ xÉÁ TŪÉrÉsÉ IÉWŪČ ÍqÉsÉ MÉÍÉÉ JÉÉ | MÉUÍÉĨ AfÉÉMŪSÉ LÁkÁ pÉÍ ʼÉUHÉRÉŠÉ AÉ ÁrÉÁ WĀ ÍeÍÉÍMŪ EmÉrÉÁÉ MŪŪÍÉÁ MÉU MÉÉrÉ: ʼÉUHÉ SʼÁÉ MŪÉ MŪÉD pÉÍ urÉYÍÉ

xÉnÉ xÉMuÍÉÉ Wə | zÉsrÉlCÉlMuÍxÉÉ rÉÉ AÉnÉlKÉrÉÉŠ Mā lÉÉUL PūMū lÉ Wā xÉMuÍÉnÉÉŠā qÉÉqÉŠÉÉŠ qÉŠ 'ÉuÉhÉrÉŠÉ Mā EnÉrÉÉnÉ xÉā 'ÉuÉhÉ ŠÉnÉ MuD xÉqÉxRÉÉ MuÉ WisÉ Wā xÉMuÍÉÉ Wə |

6. **nÉÓÍ KÉUJhÉ** : 'ÉuÉhÉrÉŠÉ 'ÉuÉhÉ ŠÉnÉ Muā SÓ MuU SāÉā Wə |
xÉŠÉD : eÉaxÉā cÉzqÉā Mā EnÉrÉÉnÉ xÉā MāuSÉ ŠZÉlÉā MuD xÉqÉlÉÉ qÉŠ xÉlKÉÉU WāÉl WəMéU CxÉMā MuÉUhÉ AÉnÉMā AÉZÉÉŠ MuD SÓ¹ nÉÉÉ: xÉWÉÉ lÉWÍÇ WāÉl, PūMū ExÉl mÉMuÉU 'ÉuÉhÉrÉŠÉ kuÉlÉ MuD iÉlUÉÉÉ Muā oÉRlÉā Wə AÉā xÉnÉlÉā MuD xÉqÉlÉÉ oÉMuÉU oÉlÉÉlÉā Wə | CxÉqÉŠ AYxÉU 'ÉuÉhÉrÉŠÉ nÉWlÉÉnÉŠā Mā eÉlUÉlÉ qÉŠ AqÉU AÉ xÉMuÍÉÉ Wə AÉā ExÉMā eÉlUÉlÉ MuD aÉlUÉ'ÉÉ pÉl oÉRū xÉMuÍÉl Wə | MuSÉlÉÉ ElÉMuD xÉÉqÉlÉrÉ 'ÉuÉhÉ xÉqÉlÉÉ lÉ AÉrÉāÉl |

7. **nÉÓÍ KÉUJhÉ** : uÉÉuÉxjÉÉ qÉŠ 'ÉuÉhÉrÉŠÉ MuD YrÉÉ eÉĀUlÉ Wə |
xÉŠÉD : WāSÉÉMuD uÉrÉxMuÉŠ Mā lSÉL 'ÉuÉhÉrÉŠÉ MuÉ EnÉrÉÉnÉ MuUlÉÉ AÉā ExÉMā AÉlS oÉlÉlÉā qÉŠ xÉqÉrÉ ŠafÉÉÉ Wə MéUlÉnÉ 'ÉuÉhÉrÉŠÉ Mā EnÉrÉÉnÉ MuUlÉā MuD MuÉD AÉrÉnÉ xÉlqÉÉ lÉWÍÇ Wə | urÉlYlÉ MuD EqÉā cÉÉWā lÉÉlÉlÉÉ pÉl WāAÉā ExÉā MuqÉ xÉnÉÉD SāÉl Wə iÉā ExÉā 'ÉuÉhÉrÉŠÉ Mā EnÉrÉÉnÉ MuUlÉā xÉā TuÉrÉŠÉ, lÉĀU lqÉŠāÉÉ |

8. **nÉÓÍ KÉUJhÉ** : 'ÉuÉhÉrÉŠÉ qÉāā xÉnÉlÉā MuD xÉqÉlÉÉ MuqÉ MuU SāÉÉ |
xÉŠÉD : 'ÉuÉhÉrÉŠÉ, MāuSÉ rÉāRlÉÉnÉmÉÉ urÉÉuÉxÉlÉrÉMu Wū 'ÉuÉhÉ oÉÉlKÉlÉ urÉlÉu MuD lÉĀUlÉ Mā lWoxÉoÉ xÉā 'ÉuÉhÉrÉŠÉ MuD lXÉTuÉÉUZÉ MuUlÉā Wə | 'ÉuÉhÉrÉŠÉ MuÉ cÉnÉÉuÉ oÉDū Wū xÉÉuKÉÉlÉlÉmÉÉMu lMurÉÉ eÉÉlÉÉ Wə lÉxÉxÉā urÉlÉu Muā AÍKÉMu xÉā AÍKÉMu ŠÉÉpÉ Wā xÉMā | LāxÉā qÉÉqÉŠā jÉÉDā Wū lqÉŠÉlÉā Wə lMu 'ÉuÉhÉrÉŠÉ Mā EnÉrÉÉnÉ xÉā lMuXÉl Muā AÉā xÉlÉlÉ nÉWlÉāÉl |

9. **nÉÓÍ KÉUJhÉ** : lÉfÉlÉÉ NūDū 'ÉuÉhÉrÉŠÉ WāāÉ, lTuÉrÉŠÉ EilÉÉ Wū AÍKÉMu WāāÉ |
xÉŠÉD : lMuXÉl pÉl urÉlYlÉ Mā lSÉrÉā TuÉrÉŠāÉŠū 'ÉuÉhÉrÉŠÉ MuÉ cÉnÉÉuÉ ExÉ Mā 'ÉuÉhÉ ŠÉnÉ Mā mÉMuÉU LuÉÇ aÉpÉlUlÉÉ nÉU lÉpÉU MuUlÉÉ Wə | MuD mÉMuÉU Mā 'ÉuÉhÉrÉŠÉ WāāÉ Wə AÉā rÉWū lÉĀUl lÉWÍÇ lMu eÉā 'ÉuÉhÉrÉŠÉ lMuXÉl urÉlÉu Mā lSÉrÉā cÉnÉ lSÉrÉÉ aÉrÉÉ Wāā uÉWū WāqÉZÉÉ NūDū Wū Wāā |

10. **nÉÓÍ KÉUJhÉ** : ŠÉāÉÉŠ MuÉlÉÉŠ qÉŠ 'ÉuÉhÉrÉŠÉ ŠāÉÉlÉÉ eÉĀUl lÉWÍÇ Wə |

xÉŠÉD : eÉoÉ pÉl WāqÉ xÉnÉlÉā Wə iÉā ŠÉāÉŠ Wū MuÉlÉÉŠ xÉā xÉnÉlÉā Wə | eRÉŠÉlÉU ŠÉāÉ, lZÉÉxÉMuU oÉŠ ā Muā Šā 'ÉuÉhÉrÉŠÉŠ Mā EnÉrÉÉnÉ eRÉŠÉ ŠÉÉpÉ Šā nÉÉlÉā Wə | Šā 'ÉuÉhÉrÉŠÉŠ Mā EnÉrÉÉnÉ xÉā urÉlYlÉ zÉāWuÉŠÉl nÉÉUlXjÉlÉÉ qÉŠ pÉl PūMū mÉMuÉU xÉā xÉnÉ xÉMuÍÉÉ Wə kuÉlÉÉ

MiD aEhEUEE pEi AcNiU WiAEI Wq oEIE MiEA xeqEFEIEA qEe AExEIEIEI WiAEI Wq | 'EuEhErESe MiEA Muqe AEUUEE MEU pEi UZE xEMuiEA Wq | CxEma ASSEUEE AaEU urEiEU MiEA IOUEEDOIXE (MuIEE qEe bEQi OFEIEA eEAEI AEUUEE xEUEE SAE) WiA iEEA SIA 'EuEhErESeE MiE EmErEEAE IOUEEDOIXE MiEA IEEMuEQE MiU xEMuiEE Wq |

11. **nEOE KEUHEE** : qENFEA 'EuEhErESe MiE EmErEEAE iEPEI MuUIEE CEIWirEA eOE qENFEA eEAEUIE WiA |
xES ED : xEUEIEA Ma ISrE WiqEe 'EuEhE CIsrEE MiD AEUzrEMuiEEI WiqEzEE MEQqEi Wq rEWu IEWuq IMu MiuESE luEZEmE OFEIECEIEE rEE MuED IZEEXE qEEMa NEU xEUEIEA Ma ISEL | CxEIsrEA 'EuEhErESe MiE EmErEEAE MuUIEA NEU AEmEMuEA iEMuSEIARu WiA xEMuiEEI Wq | 'EuEhErESe MiEA ISIE qEe IXETu MUnu bEQIA Ma ISrEA Wu MEWUEIEE ZEFA MuUq ITuU KEIUA-KEIUA 'EuEhErESe MEWUEIEA MiD AuEIKe OFERREe eOE iEMu IMu AEmE MEUE ISIE CXEA MEWUE NEEREe |

12. **nEOE KEUHEE** : 'EuEhErESe MEWUEIEA MiE qEIESOE Wq IMu AEmE OEra OEIE UWa Wq |

xES ED : LAXEE IEWuq IMu IXETu OFra SEEAEE MiEA Wu 'EuEhErESe MiD eEAEUIE MEQIEI Wq | MiD IEUEEIEE IZEEFAEe, oSES Ee LuEe REUEAEe MiEA PEI rEWu xeqEXrEE WiA xEMuiEEI Wq AEmE 'EuEhErESe Ma EmErEEAE xEA uEA PEI SEPE EPI xEMuiEA Wq |

13. **nEOE KEUHEE** : 'EuEhErESe OEWUE qEWqEA WiAEa Wq |
xES ED : 'EuEhErESe CIEIEA EmErEEAEI Wq IMu WiqEzEE EIE MEU IMuL aEL ZECEA Ma uEA SEEREMu WiAEa Wu Wq | CxEma AIIEUEU, xEUMUEU MiD AEmE xEA PEI MiD MisrEEhE rEAEIEEA Wq IEIEEMa MUEhE MEAEa SAMU 'EuEhErESe ZEUS IE ME xEMuiEAEESA SEAE PEI CIE rEAEIEEAeE Ma xEWUa 'EuEhErESe MEEmE MiU xEMuiEA Wq | LAXEI PEI MiD LEAIXrEEe Wq eEFA EUAERIEI SU MEU 'EuEhErESeE MiD IOECui MuUIEA Wq IEEXEA CIWq ZEUSIEAEESA SEPE EPI xEMuiEA Wq |

14. **nEOE KEUHEE** : qEAE 'EuEhE SEAE CIEIEE IERrESE IEWuq Wq IM uqENFEA 'EuEhErESe MEWUEIEE MEQIA |
xES ED : 'EuEhErESe MiEA MEWUEIEA Ma ISrEA AMEIEI 'EuEhE EQEIEE MiD IXJIEIE OESIEU WiAEa MiE CQEUEU IE MuUq | AEmEMUE 'EuEhE SEAE Muqe Wq iEEA PEI 'EuEhErESe AEmEMuEA WisMUI AEUUEE OEWUEU xEUEIEA qEe qESS MuU xEMuiEEI Wq | MuWU aEREI OFEIE AEmE OEWUEU xeqEFE xEMuiEA Wq | OSE Ee Ma qEESEEE qEe iEEA 'EuEhErESe MiD IeAEUIE AEmE PEI OFRU eEIEI Wq |

15. **nEOE KEUHEE** : qEAE OSE 'EuEhErESe MEWUEIEA Ma ISrEA OEWUE NAOI Wq |

xfŠ ED : AMuxEU ´euhE IrEhEEdEEdxIE oEWUE xEa sEEAE oEESEI Mä xEWUa Wü AnEIEa IuecEU mEMuOu MuUIEa Wq YrEEqMu rEWü xEhEhE MÜD xEWUEE AEh xEUSÉ IuekE Wæ | oEcEmIE xEa Wü ´euhEIrEhEIEE xEa oEEIkEIE urIEü pEI, ´euhE xEWUEE MÜD qESS xEa nEazE=EHÉ nEIEa MEU oEESEIEE xEIZEMüU nEpeEUeI xEhEhE MüU xEMUIEE Wæ |

20. nEhE kEUhEE : qEa AnEIEa MuIE xEEpü MuUIEa Mä IsEL AD, cEEoEI MÜD IEEMu, WüInEIE AjEUeE AnEIEI EAEIsErEEq MuE CxIEqEESE MüU xEMUIEE WÜ |

xfŠ ED : MuIEE qEe eEQE qEaE MühIESEI qEe AMuxEU bEIkE eEEIEI Wæ | erEESEIEU sEEAE xEQEFEIEa Wq IMu eEaxEa WqE AnEIEa oESIÉ MuEa xEEpü xEhEUÉ UZEIEa Wq PüMu ueaxEa Wü MuIEEEq MuE xEEpü UZEIEE cEEIWL | WÜq rEWü xEWü oEEIE Wq MEU rEWü pEI xEWü Wæ IMü MuIEE AnEIEI xEhUEE ZENS Wü MüU sEaEa Wq | sEAMuIE eEoE WqE IMuxEIE cEIEE Mä xEWUa eEQE qEaE ZEhUEIEa Wq IEa qEaE MuIEEEq Mä AEh pEI ASU bEIkEMüU xEhEIEa qEe UEhE QüSEIEE Wæ rEE CxEXEa AxjEErEI ´euhE SEAE WUEa MÜD pEI xEhEUEIEE Wæ | LæEE MuUIEa MEU, MuIEE Mä nEUSa qEe AEMüxqEMü NIS pEI oIEE eEELEq IEa oEUü oEEIE IEWÜq | CxIEsEL AnEIEa MuIEEEq qEe LæEIE MuED TuESEIEO cEIEE MupEI pEI IE QüSEq | qESEoEE MühEIE SEIE xEa AnEIEaAEmE oEEWU IIEMüSE eEEIEE Wæ | MEU WÜq rEIS rEWü xEZEIE oEIEMuU MühEIE SEIE MuEa oES MüU SæEE Wæ IEa IEhUE QüYOW xEa xEQEMü MüUq |

WüqEUÉ nEIEE:

AIZESÉ pEEUIEIErE ueEMüq ´euhE xEhJEIEE
qEIEExEafEhEEqEI, qEaxEU 570 006

SÜpEEmE: (0821) 2514449 / 2515805 / 2515410

DqESÉ: director@aiishmysore.in

TæYxÉ : 0821 - 2510515

ueEhEECOü www.aiishmysore.in

MüErEi xEQErE: nEIEE: 9.00 oEEa xEa xEErEe 5.30 oEEa IE Mü
xEhEUEEU xEa ZEhUEEU, MÜSIErE xEUMUEUI Nü-ü ISIEEg MuEa NüDMüU